

Mẫu số 2

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

BẢN KHAI THÀNH TÍCH

Đề nghị xét tặng danh hiệu “Nghệ nhân Nhân dân”
(Độ dài không quá 05 trang khổ A4)

I. SƠ YẾU LÝ LỊCH

1. Họ và tên (khải sinh): Đặng Ích Hoàn Nam, Nữ: Nam
2. Tên gọi khác (nếu có):
3. Ngày, tháng, năm sinh: 10/02/1961
4. Dân tộc: Kinh
5. Nguyên quán: Thôn 6, xã Thiệu Trung, huyện Thiệu Hóa, tỉnh Thanh Hóa
6. Hộ khẩu thường trú: Khu làng nghề, thôn 5, xã Thiệu Trung, huyện Thiệu Hóa, tỉnh Thanh Hóa
7. Tên nghề thủ công mỹ nghệ nắm giữ: Đúc đồng thủ công truyền thống
8. Năm bắt đầu thực hành nghề thủ công mỹ nghệ: Năm 1980
9. Năm được phong tặng Nghệ nhân Ưu tú : Năm 2016
10. Điện thoại nhà riêng: Di động: 0915.951.596
11. Địa chỉ liên hệ: Khu làng nghề, thôn 5, xã Thiệu Trung, huyện Thiệu Hóa, tỉnh Thanh Hóa
12. Người liên hệ khi cần: Đặng Quốc Toàn
Điện thoại: 0972.681.116
13. Số lượng học trò đã truyền dạy được: 105
14. Học trò tiêu biểu

Họ và tên : ĐẶNG QUỐC TOÀN

Ngày tháng năm sinh : 20/11/1991

Địa chỉ : Khu làng nghề thôn 5, xã Thiệu Trung, huyện Thiệu Hoá, tỉnh Thanh Hoá

II. QUÁ TRÌNH THAM GIA THỰC HÀNH NGHỀ THỦ CÔNG MỸ NGHỆ

Từ nhỏ đã được cha đẻ dạy lại nghề. Ông là nghệ nhân Đặng Ích Hoán, sinh năm 1932, hiện nay đã mất. Với sự nỗ lực phấn đấu và không ngừng tìm tòi học hỏi và sáng tạo, đến nay tôi đã đúc thành công rất nhiều sản phẩm lớn và đã được Nhà nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân ưu tú năm 2016.

III. TRI THỨC VÀ KỸ NĂNG ĐANG NẮM GIỮ

Kỹ thuật đúc đồng theo những phương pháp thủ công truyền thống gồm các bước sau:

1. Nguyên liệu:

- Đồng, thiếc, chì, đất sét, than, củi, rơm rạ và một số nguyên liệu khác: Đồng, thiếc, chì được đưa vào lò nấu chảy hòa tan ở nhiệt độ hơn 1000° được gọi là đồng hợp kim tạo độ bóng, bền không rỉ sét, càng lai chùi càng sáng bóng.

- Đất sét: Dùng để chế tác khuôn đúc, nồi coi, ống coi. Ưu thế của nghề đúc đồng ở Thanh Hóa là nguồn đất sét thiên nhiên sẵn có ở địa phương. Đất sét ở đây rất dẻo làm khuôn đúc rất tốt.

- Đất sét đem phơi khô trắng, đã thành bột trộn với châu (vỏ lúa khô) chế thành 3 loại đất:

+ Đất già: Bột đất sét trộn nhiều châu

+ Đất vừa: Bột đất sét trộn vừa châu

+ Đất non: Bột đất sét trộn ít châu

Ba loại đất trên là nguyên liệu chính sử dụng làm khuôn đúc và các dụng cụ nấu đồng.

- Than củi, rơm rạ: Là nguyên liệu không thể thiếu trong nghề đúc đồng thủ công truyền thống. Than củi phải là than lim (cháy đượm, chắc, lâu tàn, dùng để nấu chảy đồng. Than còn được giã thành bột dây mịn trộn với bột đất sét làm mồi coi chát vào ống coi. Củi và rơm rạ dùng để nung khuôn).

2. Làm khuôn đúc:

Làm khuôn đúc là một trong những yếu tố quyết định sự thành bại của việc đúc đồng, đặc biệt là những sản phẩm đòi hỏi độ tinh xảo và tính chính xác cao (VD: Trống đồng).

Làm khuôn gồm 2 khâu: Dựng khuôn và nung khuôn

- Dựng khuôn:

Đất sét được phơi khô trắng ngâm nước và trộn với châu theo đúng tỷ lệ được đắp thành khuôn gọi là khuôn mộc. Dem phơi khô dưới ánh nắng tự nhiên gõ đều để chống nứt khuôn. Khi lớp khuôn này khô trắng sẽ tạo được một lớp khuôn bìa ngoài rắn chắc.

Sau đó dùng đất sét trộn với châu đã đốt và giã nhỏ với một tỷ lệ nhất định, tạo lớp khuôn trong theo hình dạng họa tiết hoa văn của từng sản phẩm. (Đối với những sản phẩm có họa tiết hoa văn nhiều và phức tạp như Trống đồng thì lúc này dùng dụng cụ chuyên nghiệp để đục và tạo hoa văn ăn bản trên khuôn).

Lớp đất này phải để khô tự nhiên ở nơi thoáng mát, không tiếp xúc trực tiếp với ánh nắng mặt trời, tránh trường hợp khuôn bị nứt.

Sau thời gian nhất định theo từng loại khuôn, khi khuôn đã khô dùng bột phấn chì lau lại khuôn một lần nữa để chống dính giữa sản phẩm và khuôn đất.

Từ những lớp khuôn này được đắp vào một lớp đất để tạo khuôn trong của từng sản phẩm, sau đó để khuôn trong tự nhiên rồi đem tách giữa 2 lớp khuôn, cạo phần khuôn trong tạo ra khe hở để rót đồng vào, tạo nên sản phẩm.

Thao tác cuối cùng trong quy trình dựng khuôn là Trổ xè, việc trổ xè phải thật chính xác đòi hỏi trình độ tay nghề và kinh nghiệm của người thợ. Nếu trổ xè to quá hoặc nhỏ quá sẽ làm cho đồng chảy vào khuôn không đều, chính vì vậy việc trổ xè đòi hỏi có tính chính xác cao.

- Nung khuôn:

Nung khuôn gồm các bước: nung, mài, gọt, làm thật thao, đóng nén, trổ xè chính thức và thử khuôn.

Khuôn được đặt trên lò đất, dùng củi hoặc rơm rạ cho đến khi khuôn chín đỏ (màu vàng như gạch non) mới đạt yêu cầu. Sau khi khuôn đã nung chín dùng "sành" cạo sạch hai bìa cốt ngoài. Dùng cát rây kỹ để "kéo yền" cho khớp với kích thước đã đo, rồi tiến hành làm thật thao. Thật thao gồm 2 thao tác kỹ thuật: dò khuôn và tràn thao:

+ Dò khuôn: Là thao tác đòi hỏi kinh nghiệm của người thợ, lấy thật phải đều theo độ dày mỏng của từng loại sản phẩm, từ là khoảng cách giữa mặt trong khuôn ngoài với "thao" cốt trong. Sau khi làm xong công đoạn lấy thật và cạo phẳng thao thì dùng tờ mềm nấu nước thoa lên toàn bộ thao thì thao được mịn, phẳng.

+ Tràn thao: Dùng dẻ bọc sành lau phần vân, cổ, vách, thao đưa vào lò nung cốt lần thứ 2 để đất giáp chín đỏ.

- Trổ xè chính thức: Dùng sành mài cho xè cho phẳng bóng. Lấy dẻ nhúng nước lau lại phần bìa ngoài, dùng nửa cây đốt để hơ khuôn và tráng thao. Khi khuôn đã đốt khô đưa lên bàn kéo căng nẹp thật chắc rồi đặt bát dậu vào khuôn để rót đồng.

- Kỹ thuật tạo hoa văn trên khuôn:

Tạo hoa văn trên khuôn là công việc của người thợ có tay nghề điêu luyện. Công việc này đòi hỏi người thợ phải có tính cần mẫn, tập trung cao độ từ đục nét hoa văn thô sơ nhất đến những đường nét phức tạp.

Để tạo hoa văn vào khuôn cho từng sản phẩm, phải tính kích thước của khuôn để chia từng ô hoa văn cho hợp lý.

3. Kỹ thuật đúc

Gồm các bước: Làm công cụ nấu đồng, kỹ thuật nấu đồng, rót đồng vào khuôn và hoàn thiện công đoạn làm nguội.

- Nấu đồng, rót đồng vào khuôn và thao khuôn:

+ Nấu đồng: Đồng, than lim được xếp vào ông coi, nổi lửa chập lò. Đung đến khi đồng chảy gần hết thì cho thiếc, chì theo đúng tỷ lệ vào nồi coi. Khi nhiệt độ lên tới 800 – 900⁰c thì đồng bắt đầu chảy. Đến lúc đồng chảy như nước mưa thì rót đồng vào khuôn. Thời gian nấu được một nồi đồng tùy thuộc vào trọng lượng của từng sản phẩm (sản phẩm nặng khoảng 100kg thì thời gian nấu khoảng 60-70 phút)

+ Rót đầu vào khuôn: Đòi hỏi kỹ thuật điều luyện, khi đổ đồng vào khuôn phải giữ được ngọn cho đều (ngọn đồng đổ xuống phải là “đầu to – đuôi vừa” thì mới đạt yêu cầu.

+ Tháo khuôn: Khi đồng đã liên kết vững chắc thì tháo khuôn, dùng móc soi tháo phần cốt trong trước sau đó mới tháo khuôn mặt và khuôn bìa. Nếu sản phẩm có độ dày từ 1cm trở lên thì phải ủ từ 4-5 giờ để nhiệt độ giảm dần cho đến khi nguội hẳn thì mới tháo khuôn. Đối với sản phẩm có độ dày 2-3 ly phải tranh thủ tháo khuôn ngay để tránh độ co của đồng dẫn đến nứt vỡ sản phẩm.

- Hoàn thiện công đoạn nguội: Sau khi sản phẩm đã tháo ra khỏi khuôn đúc thì tiến hành lau cọ sạch sẽ đất, cát pavia làm sạch bề mặt, đánh bóng sản phẩm.

Bằng những quy trình kỹ thuật đúc đồng bằng phương pháp thủ công truyền thống trên, tôi đã đúc thành công nhiều sản phẩm đảm bảo về hình dáng, đường nét hoa văn tinh xảo, sắc nét.

IV. TÊN SẢN PHẨM, TÁC PHẨM TIÊU BIỂU

- Đúc trống đồng dâng tặng khu di tích ATK Định Hóa - Thái Nguyên.
- Xác lập kỷ lục trống đồng khắc họa rồng thời Lý nhiều nhất.
- Đúc trống đồng dâng tặng nhà tưởng niệm Hồ Chí Minh tại TP Thanh Hoá
- Sản phẩm trống đồng Toàn Linh được xếp hạng Ocop 4 sao năm 2021.
- Sản phẩm mặt trống đồng Toàn Linh được xếp hạng Ocop 4 sao năm 2022.

V. KHEN THƯỞNG

- **Năm 2011:** Bằng khen của liên hiệp các hội khoa học và kỹ thuật Việt Nam đã có thành tích đóng góp xuất sắc trong xây dựng và phát triển liên hiệp các hội khoa học và kỹ thuật Việt Nam năm 2011.

- **Năm 2016:**

Được nhà nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân Ưu tú.

Bằng khen của Bộ trưởng Bộ Công Thương đã có thành tích xuất sắc trong việc khôi phục, bảo tồn và phát triển nghề đúc đồng và trống đồng truyền thống.

Bằng Khen của Bộ trưởng Bộ Công Thương đã có thành tích xuất sắc trong công tác tổ chức và tham gia Triển lãm – Hội chợ hàng thủ công mỹ nghệ năm 2016, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và phát triển ngành Công Thương Việt nam.

- **Năm 2017:**

Ban quản lý khu di tích lịch sử - sinh thái đặc biệt ATK Định Hoá – Thái Nguyên ghi nhận đã có thành tích xuất sắc tham gia chương trình đúc trống đồng dâng tặng khu tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhân kỷ niệm 127 năm ngày sinh Bác Hồ và 70 năm ngày Bác Hồ, Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ về ATK kháng chiến chống thực dân Pháp.

UBND xã Thiệu Trung tặng giấy khen đã có thành tích xuất sắc trong phong trào sản xuất – kinh doanh giỏi năm 2016.

Bằng khen của Chủ tịch UBND tỉnh Thái Nguyên đã có nhiều đóng góp trong việc đúc và dâng Trống Đồng vào nhà tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Khu di tích Lịch sử - Sinh thái ATK Định Hoá, Thái Nguyên.

- Năm 2019:

Bằng khen của UBND tỉnh Bình Định đã có thành tích trong việc thi công đúc trống đồng dâng tặng vào Đền thờ Tây Sơn Tam Kiệt và Khu tưởng niệm cụ Nguyễn Sinh Sắc ở huyện Tây Sơn tỉnh Bình Định.

- Năm 2022:

Giấy chứng nhận của UBND tỉnh Quảng Nam đã tham gia Festival nghệ truyền thống vùng miền lần thứ I – Quảng Nam năm 2022.

VI. KỶ LUẬT

Không

Tôi cam kết chịu trách nhiệm về tính xác thực của thông tin đã kê khai và thực hiện đúng trách nhiệm, nghĩa vụ của bản thân theo quy định của pháp luật về thi đua, khen thưởng sau khi được phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân Nhân dân”./.

Phieu Trung, ngày 15 tháng 9 năm 2022

Xác nhận¹

**TM. Ủy ban nhân dân cấp xã nơi
cư trú**

Chủ tịch

(Ký, ghi rõ họ tên, đóng dấu)

Phieu Trung, ngày 10 tháng 9 năm 2022

Người khai

(Ký ghi rõ họ tên)

[Handwritten signature]

Đặng Tiến Hoàn

Đức Thanh

Thanh Hoa, ngày 16 tháng 11 năm 2022

Xác nhận của Giám đốc Sở Công Thương²

(Ký, ghi rõ họ tên, đóng dấu)

GIÁM ĐỐC

Phạm Bá Cai